

Toimintakertomus 2018

6.3.2019

1. YHDISTYKSEN HALLINTO

Hallituksen jäsenet

Nylund Tarja	Puheenjohtaja, EKSOTE
Ahonen Juha	PSHP
Astila Piia	SATSHP
Haatainen Kaisa	PSSHP
Järvi Leea	PPSHP
Liira Helena	HUS
Peränen Nina	KSSHP, varapuheenjohtaja
Pesonen Karita	Raahen seudun hvky
Pohjola Minna	VSSHP

Hallituksen varajäsenet

Alatalo Minna	Raahen seudun hvky
Lukkarila Pirjo	PPSHP
Pikkarainen Saara	Kainuun terveydenhuollon ky
Puustinen Pekka	PSSHP
Päivärinne Marita	Salon terveyskeskus
Salmela Ari	SATSHP
Varjonen-Toivonen Maarit	PSHP
Varajäsen	SiunSote

Asiantuntijajäsenet

Nella Savolainen	THL
------------------	-----

Toimihenkilöt

Rautio Marika	EKSOTE, Rahastonhoitaja
Ylitörmänen Tuija	EKSOTE, Sihteeri, OTO-tiedottaja
Luhta Reetta-Maija	EPSHP, Savuton sairaala-koordinaattori
Sandström Patrick	Filha ry, kansainvälinen Savuton Sairaala – koordinaattori
Vasankari Tuula	Filha ry, kansainvälinen Savuton Sairaala – koordinaattori
Häkkinen Eeva	Migrant Friendly-koordinaattori
Hätönen Heli	HPH-koordinaattori, STM

2. JÄSENERGANISAATIOT

Varsinaiset jäsenet

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöpiiri EKSOTE
Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä ESSOTE
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä
Haminan kaupunki
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
JIK ky/ ostolaskut JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Kanta-Hämeen Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ky, KSSHP
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSHP
Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun sote
Porvoon kaupunki
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PPSHP
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä PSSHP
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
Salon kaupunki, Sosiaali- ja terveystoimen palvelut
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kannatusjäsenorganisaatiot

Centria ammattikorkeakoulu Oy
Jyväskylän ammattikorkeakoulu sosiaali- ja terveysala
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy
Kangasniemen kunta
Kotkan kaupunki

3. KOKOUKSET

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Helsingissä 27.3.2018.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio. Jäsenmaksut päätettiin pitää ennallaan. Jäsenmaksu on 800 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestöä vähintään 100 000 asukasta, ja 500 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestön määrä jää alle 100 000 asukasta. Kannatusjäsenmaksu on 100€.

STESO:n hallitus kokoontui toimintakauden aikana kolme kertaa:

19.1.2018 Helsingissä

27.3.2018 Helsingissä

23.8.2018 Tampereella kesäkoulun yhteydessä

Lisäksi pidettiin yksi sähköpostikokous 7.5. – 9.5.2018, jossa käsiteltiin kesäkoulun ohjelmaa ja 24.10. – 25.10.2018, jossa käsiteltiin Käypä-hoito suositukseen liittyvä viestintäkampanja.

4. STESON TOIMINNAN PAINOPISTEET

4.1 Toimintasisällön laatu

STESO:n toiminta jäsentyy seuraavasti:

- HPH – standardien käyttöönotto jäsenorganisaatioissa
- Terveyslähtöisyyden integrointi osaksi päivittäistä toimintaa
- Hyvien käytäntöjen jakaminen jäsenorganisaatioiden kesken

Vuonna 2018 jäsenorganisaatiot sitoutuvat omassa työssään huomioimaan HPH-standardi 5:n jatkuvuus ja yhteistyö. Teemana oli liikunta ja ravitsemus, asiakasnäkökulma ja sähköiset palvelut.

Verkostotapaaminen Tampereella 14.3.2018

Verkostotapaamisen järjestäjänä toimi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot (STESO) ry. Verkostotapaamisen aiheena olivat muun muassa *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet nyt ja Sotessa, Digitalisaation mahdollisuudet terveyden edistämisessä, Pirkanmaan Kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja VESOTE-ravitsemus ja Yhteinen keittiö – hankkeet*. Puhujiin kuuluivat kehittämispäällikkö Sinikka Pennanen, ylilääkäri Maarit Marjonen-Toivonen, taiteen ja hyvinvoinnin läänintaiteilija Arttu Haapalainen ja koordinoitipäällikkö Auli Pöllänen.

Kesäkoulu 23–24.8.2018 Tampereella

Kesäkoulussa kuultiin ajankohtaisia asioita SOTE-MAKU – tilasta HYTE:n näkökulmasta, HYTE-kertoimista, hallituksen kärkihankkeista terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, kulttuurihyvinvointi-indikaattoreista ja asiakkaiden osallisuudesta. Puhujiin kuuluivat Pekka Puustinen PSSHP, Helena Liira HUS, Timo Ståhl, THL, Tommi Vasankari, UKKI, Krista Abdulla Hama Salih, Filha ry, Kirsi Siltanen, Pirkanmaan liitto ja Nina Peränen,

KSSHP. Lisäksi esillä oli digitaalinen hyvien käytäntöjen näyttely. Kesäkouluun osallistui yhteensä kaikkiaan 26 henkilöä.

4.2 Yhteistyötahot

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry kuuluu kansainväliseen WHO Network of Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH) -verkostoon. STESOn jäsenorganisaatiot kuuluvat yhdistyksen kautta HPH -verkostoon. Yhdistyksen HPH koordinaattori, Heli Hätönen, jatkaa tiivistä yhteistyötä kansainvälisen organisaation kanssa huolehtien verkostojen välisestä tiedonkulusta. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa osallistumisen monikansalliseen kehittämistoimintaan.

Osallistuminen kansainvälisiin kongresseihin, kokouksiin ja työryhmiin

STESOn jäsenorganisaation ESSOTEn edustaja Eeva Häkkinen osallistui Bolognan kansainvälisen konferenssin valmisteluun kutsuttuna abstraktien vertaisarvioijana. Lisäksi Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkoston kokous järjestettiin Bolognan konferenssin yhteydessä. Eeva Häkkinen osallistui kokoukseen ja jatkaa STESO yhteistyötä kansainvälisen työryhmän kanssa.

MED Työryhmän abstrakti: *Promote equity to improve responsiveness to diversity: the Equity Standards tool* (A Chiarenza, B Nirmal Kumar, R Spilker, D Ingleby, E Hakkinen, L McHugh, J Glover, M Serdynska, K Karmali, Lidia Horvat, M Fernandez Gonzalez, E Abraham, H Verrept, M Garcia-Ramirez, R Benedict-Petro) esitettiin konferenssissa suullisena esityksenä.

Bolognan konferenssiin osallistui Essotesta lisäksi hankekoordinaattori Anna-Elina Ukkonen. Abstrakti *eAuthorization in Social- and Healthcare - New Era in eServices* (A-E Ukkonen, M Hiltunen, J Suhonen, V Hartonen, A Salpakoski) esitettiin niin ikään konferenssissa suullisena esityksenä.

EPSHP osallistui konferenssiin posterilla: *Intergration of health and welfare promotion into home care system* (A Hyytiä, S Alanne, A Saarinen, M Rekiaro).

Hanna Kamppilan pro-gradu tutkielma esitettiin Bolognan konferenssissa myös suullisena esityksenä: *The meaning and realization of equitable healthcare services in Finnish healthcare unit – the viewpoints of healthcare leaders, nurses and immigrant parents described using TF MFCC equity standards. A study protocol.*

4.3 Viestintä

Yhdistyksen uusien verkkosivujen selvitys aloitettiin. Tällä hetkellä käytössä olevat sivut koetaan epäkäytännöllisiksi. Selvitystä tekee yhdistyksen sihteeri.

Vuoden 2018 aikana yhdistykselle luotiin Facebook sivut nimellä ”Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry”. Pääkäyttäjänä toimii yhdistyksen sihteeri. Twitteriä käyttäessä aihetunnisteena on #steso.

Syksyllä 2018 ostettiin viestintätoimistolta ”Ellun Kanat” Käypä hoito suositus kampanja, jossa on ammattilaisille suunnatut infografit. Kampanja ja materiaali tukevat tupakasta vieroituksen toimintamallia.

4.4 STESO verkoston kasvu ja jäsenistö

Verkostosta erosi vuoden 2018 aikana Haminan kaupunki (13.9.2018) ja Kangasniemen kunta (31.8.2018). Kangasniemi kuuluu Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymään (ESSOTE), joka on yhdistyksen jäsen.

5. TALOUS

Vuonna 2018 yhdistyksen menot olivat yhteensä 18 323,37 euroa ja tulot 17 600 euroa. Tilikauden tulos oli alijäämäinen -967,58 euroa.

Tilanteessa 31.12.2018 yhdistyksellä oli OP-Yrityslaina (määräaikainen talletustili) 15 867,15 euroa. Varoja oli tilikauden vaihtuessa 29 493,81 euroa.

6. JÄSENOrganisaatioiden terveyden edistämisen toimintakertomukset 2018

ETELÄ-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPIIRI EKSOTE

Laadukas toiminta

”Tupakoimatta leikkaukseen – toimintamallissa” käynnistettiin vuodelle 2019 kysely leikkaukseen tuleville tupakoiville tai vuosi ennen leikkausta tupakoinnin lopettaneille potilaille seurantakysely tupakanvieroitusohjauksen vaikuttavuudesta. Kysely toteutetaan vuonna 2019 kirurgisilla osastoilla ja toimenpideyksiköissä.

Tupakanvieroitusryhmiä on toteutettu Lappeenrannassa kaksi kertaa vuodessa yhteistyössä Saimaan Syöpäyhdistyksen kanssa. Imatralle koulutettiin uusi tupakanvieroitusohjaaja ja syksyllä 2018 pidettiin ensimmäinen ”28 päivää ilman tupakanvieroitusryhmä”. Haasteena on saada ryhmiin riittävästi osallistujia.

Vuonna 2018 käynnistettiin paikallisen urheiluseuran kanssa tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön ehkäisy urheiluseuran toiminnan aikana – toimenpideohjeistus. Toimintamallia käytiin yhdessä läpi ja tavoitteena on jalkauttaa asiaa muille eteläkarjalaisille urheiluseuroille.

Maakunnallista PAKKA – toimintaa on toteutettu koko maakunnassa ja PAKKA toimintana toteutettiin marraskuussa 2018 tekemällä Ota Kantaa päihdetilannekysely kuntalaisille. Kyselyyn vastasi noin 700 eteläkarjalaista ja saatuja tuloksia hyödynnetään ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa. Ostokokeet toteutettiin tammikuussa 2018 yhteistyössä Sampon restonomiopiskelijoiden kanssa.

EVA-koulutusta annettiin kunnille ja johtoryhmille.

Mukana useassa kansallisessa hankkeessa, jossa tavoitteena on kansalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kuten esimerkiksi

- StopDia-tutkimushanke (Pysäytetään diabetes). Tavoitteena on tyyppin 2 diabetesriskissä olevien kansalaisten tunnistaminen ja ehkäisy).
- VESOTE (Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti). Tavoite on lisätä elintapaohjausta kehittämällä mobiilielintapopoliklinikka.
- HYVINVOIVA eteläkarjalainen – hanke sai tiedon Kunnossa Kaiken ikää - rahoituksesta syksyllä 2018 ja hanke toteutetaan vuonna 2019 yhteistyössä Etelä-Karjalan kuntien, Etelä-Karjalan Urheilu ja Liikunta ry:n sekä yhdistysten kanssa. Hankkeella tavoitellaan terveytensä kannalta riskiryhmässä olevia kuntalaisia ja tarjotaan heille matalan kynnyksen elintapaneuvontaa. Hankkeessa viedään hyvinvointivalmentaja mallia hyvinvointi- ja terveysasemille.
- LAPE – hanke ja Perhemetron kehittäminen (Yhteen sovittaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi ja parantaa palveluiden oikea-aikaisuutta).

Yhteistyötahot

Kärkihankkeet, järjestöt ja alueen yritykset

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan yhteistyössä kuntien eri toimijoiden sekä järjestöjen ja yhdistysten kanssa mm. EHYT ry, Elämäni Sankari ry.

Viestintä

Tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen eri viestintäkanavia käyttäen. Eksote on osallisena maakunnallisessa hyvinvointityöryhmässä ja puheenjohtajana kuntien hyvinvointivastaavien sekä Eksoten sisäisessä hyvinvointityöryhmässä. Terveyden ja hyvinvoinnin tiimi tuottaa neljä kertaa vuodessa HYTE- Uutiskirjeen kuntien yhdyshenkilöille. Näkyvyyttä on haettu osallistamalla myös erilaisiin tapahtumiin sekä järjestämällä mutta myös pitämällä koulutuksia.

ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPIIRI, PERUSTERVEYDENHUOLLON JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN YKSIKKÖ

Laadukas toiminta

Ravitsemus

Alueellisesta ravitsemusterveyden edistämisestä vastasi kehittämissuunnittelija, laillistettu ravitsemusterapeutti Soili Alanne. Toiminnan tavoitteena oli ammattilaisten ravitsemusosaamisen, ravitsemushoito- ja ohjauksetäntöjen sekä väestöön kohdistuvan ennaltaehkäisytyön kehittäminen. Ravitsemukseen liittyvää koulutusta järjestettiin monipuolisesti alueen terveydenhuollon ammattilaisille, järjestötoimijoille ja väestölle. Terveyttä edistävä ravitsemus huomioitiin myös hoitoketjutyöskentelyssä (mm. aikuisten lihavuuden hoitoketju, IBD-hoitoketju, osteoporoosi ja pienienergiset murtumat -hoitoketju) ja hanketyössä (mm. I&O-hanke, VESOTE-ravitsemushankkeen ravitsemusyhdysverkosto ja Yhteinen keittiö -hanke). Vuosittaisen Kaappaa kasvis! – viikon lisäksi järjestettiin erillinen Kaappaa Kasvikset!-

tapahtumaviikko yhteistyössä AIKO-hanketoimijoiden kanssa. Taustamateriaalia laadittiin alueen ravitsemusterapiapalveluista vastuuvalmisteliijoita varten.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö ja savuttomuuden edistäminen

Alueellisesta tupakka- ja päihdeintervention kehittämisestä vastasi kehittämissuunnittelija Reetta-Maija Luhta. Toiminnan tavoitteena on edistää vaikuttavaa päihteiden puheeksi oton ja hoitonohjauksen toimintakulttuuria, jolla asiakkaita tukemalla päihteiden ongelmakäyttö saadaan laskuun. Lisäksi haluttiin lisätä ymmärrystä ja taitoja kohdata päihde- ja peliongelmissa olevia nuoria ja auttaa ehkäisemään päihde- ja pelihaittoja. Nuoren kannabiksen käytön tunnistamiseen ja hoitoon kiinnitettiin huomiota. Molemmista teemoista järjestettiin alueelliset koulutukset. Äitiys- ja lastenneuvoloita tuettiin tupakka- ja päihdeintervention tekemisessä. Häkämittaus on tupakkaintervention osa äitiysneuvoloissa. Yhteistyötahoina toimivat Terveyden edistämisen neuvottelukunta ja Terveyden edistämisen yhdyshenkilöverkosto. Alueen sotevalmistelijoiden kanssa aloitettiin HYTE -yhdyshenkilötapaamiset ja pohdittiin ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman jalkauttamista. Osallistuttiin MITU-savuttomuushankkeeseen.

VESOTE-hanke

Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti eli VESOTE-hanke (2017–2018) päättyi vuoden 2018 lopussa. Vuoden 2018 aikana keskityttiin elintapaohjauksen palveluketjujen kehittämistyöhön, käytännön elintapaohjaustyön aloittamiseen, osaamisen vahvistamiseen verkkokoulutusten kautta sekä alueellisen loppuraportin laatimiseen. Elintapaohjauksen palveluketjuja rakentui ja konkreettisia juurruttamistoimia tehtiin, joista mainittakoon mm.: työkuva muutokset liikunnan ohjaajan, erityisliikunnan koordinaattorin ja terveydenhoitajan osalta; uudet elintapa- ja liikuntaryhmät (mm. yhteistyössä kansalaisopiston kanssa); erityisryhmien uinti- ja kuntosalikortin käyttöönotto. Hankkeen tarjoamiin verkkokoulutuksiin ilmoittautui alun perin 126 henkilöä ja UKK-instituutin myöntämän todistuksen sai lopulta 92 henkilöä. Valtakunnalliset terveystuokapäivät ja koko VESOTE-hankkeen päätösseminaari järjestettiin Seinäjoella 24–25.10.2018, seminaari toimi myös verkkokoulutuksen päätöstilaisuutena. Ensimmäinen versio hyvinvoinnin palvelukartasta julkaistiin joulukuussa 2018 Hyvis.fi Etelä-Pohjanmaa sivulla.

ETELÄ-SAVON SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ ESSOTE

Laadukas toiminta

Essotessa hoitotyön strategisena tavoitteena ollut hoitotyön kirjaamisen yhtenäistämistä ja rakenteisen kirjaamisen käytön laajentamista koko alueelle jatkettiin ja koulutettiin suunnitelmallisesti. Kirjaamisen laadun tarkkailu aloitettiin loppuvuodesta 2018 auditoinneilla. Hoitotyön alueellisessa strategiassa on pidetty kehittämistyön keskeisenä asiana näyttöön perustuvan toiminnan edistämistä teemalla ”perustellusti parasta hoitoa”. NTP toiminnan kehittämistuloksia esiteltiin seminaareissa vuoden 2018 aikana. Asiakas- ja potilasturvallisuutta kehitettiin omana kokonaisuutenaan. Asiakas- ja potilasturvallisuustyöllä vaikutetaan hyvinvointiin mm. edistämällä yhtenäisiä toimintamalleja. Yhtenä hoidon laadun mittarina on Rafaela*-

hoitoisuusluokitus, jonka tuottamaa tietoa hyödynnettiin hoitotyön johtamisessa mm. suuntaamalla resursseja suhteessa toimintaan ja potilaiden hoitoisuuteen. Vuonna 2018 hoitoisuuden mittaaminen oli käytössä kaikkiaan 17 keskussairaalan yksikössä. Muita keskeisiä kehittämiskohteita olivat sähköisen asioinnin kehittäminen, vuodeosastopotilaiden aktiivisuuteen kannustaminen (Pois Punkasta -menetelmä) ja akuutin kivun hoidon kehittäminen (APS -toiminta).

Yhteistyötahot

Poikkihallinnollisen alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän aktiivinen työskentely jatkui. Tavoitteeksi asetettu alueellinen hyvinvointikertomus ja suunnitelma 2018–2020 valmistui ja se hyväksyttiin kuntayhtymän valtuustossa kesäkuussa. Dokumentti linjaa hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyviä tavoitteita laajojen painopistealueiden kautta. Toimintakauteen sisältyy tavoitteita osallisuuden, yhteisöllisyyden, turvallisuuden, toimintakyvyn ja yhdenvertaisuuden näkökulmista. Pyrkimyksenä on verkostomaisesti johdettu ja kumppanuuksiin perustuva tekeminen. Tällöin ns. HYTE-tehtävät ulottuvat järjestämisen ja päätöksenteon tasolta sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoihin, järjestöihin ja kuntaverkostoihin asti unohtamatta yritystoiminnan tuomia mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Hyvinvointikertomuksen indikaattoriosan valmistelussa yhteistyökumppaneita olivat THL ja Kuntaliitto, joiden kanssa kertomusta työstettiin mm. minimietosisältöjen näkökulmista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytäntöjen kehittäminen useissa kärkihankkeissa jatkui. Esim. I&O kärkihankkeen muutosohjelman tuloksena monet ikäihmisten hyvinvointiin liittyvät kehittämiskohteet siirtyivät Essoten pysyväksi toiminnaksi. Vesote-hankkeessa muodostetun elintapaohjausverkoston toiminta jatkuu kumppanuussopimuksen turvin. Essote osallistui STESOn jäsenille suunnattuun TupLei -arviointitutkimukseen.

Viestintä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ideoita sisältäviä materiaaleja julkaistiin säännöllisesti aula- ja vastaanottotiloihin sijoitetuilla infonäytöillä. Näin informoitiin mm. infektoiden torjunnasta, influenssarokotuksista, ehkäisevästä päihdetyöstä, savuttomasta sairaalasta sekä järjestöjen teemaviikkojen hyvinvointiaiheista. Vuoden lopulla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnalle suunniteltiin yhteistyössä kuntayhtymän viestintäyksikön kanssa viestinnällinen ilme logoineen. Tavoitteena on saada tätä kautta aikaisempaa enemmän näkyvyyttä alueelliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaan. Viestinnällistä ilmettä voidaan tulevaisuudessa käyttää mm. erilaisten tapahtumien yhteydessä ja sosiaalisessa mediassa aihetunnisteilla #hyteverkko tai #kaikkikyydissä.

Muu steso -verkostoon liittyvä toimintakertomus essoten osalta

Hyvinvointikoordinaattori Eeva Häkkinen osallistui Bolognan kansainvälisen konferenssin valmisteluun kutsuttuna abstraktien vertaisarvioijana. Arvioitavana oli kaikkiaan 50 englanninkielistä abstraktia / arvioitsija. Konferenssin aikana Eeva Häkkinen toimi yhden suullisen esityssession puheenjohtajana.

TF MED verkostotoiminta

Task Force Migration, Equity & Diversity (TF MED) verkoston kokous järjestettiin Bolognan konferenssin yhteydessä. Kokouksessa pohdittiin yhdenvertaisuuteen liittyvien standardien jatkotyötä. Eeva Häkkinen osallistui kokoukseen ja jatkaa STESO yhteistyötä kansainvälisen työryhmän kanssa.

MED Työryhmän abstrakti Promote equity to improve responsiveness to diversity: the Equity Standards tool (Authors: Antonio Chiarenza, Bernadette Nirmal Kumar , Ragnhild Spilker, David Ingleby, Eeva Hakkinen, Laura McHugh, James Glover, Marie Serdynska, Karima Karmali, Lidia Horvat, Manuel Fernandez Gonzalez, Elizabeth Abraham, Hans Verrept, Manuel Garcia-Ramirez, Roumyana Benedict-Petro) esitettiin konferenssissa suullisena esityksenä.

Hanna Kampilan pro-gradu tutkielma esitettiin bolognan konferenssissa niin ikään suullisena esityksenä. Esityksen nimi on "The meaning and realization of equitable healthcare services in Finnish healthcare unit – the viewpoints of healthcare leaders, nurses and im-migrant parents described using TF MFCCH equity standards. A study protocol." Hanna Kampilan pro gradu tutkielmassa selvitettiin ensimmäistä kertaa maahanmuuttajien yhdenvertaisuusstandardeja käytännössä ja Suomen oloissa. Tutkimus oli tehty yhdessä yliopistollisessa sairaalassa, joka kuuluu STESO -verkostoon. Tutkielma on kokonaisuudessaan sijoitettu STESO-verkoston internetsivuille ja tutkija on saanut STESO:lta tukea tutkimuksen aikana.

Kansainvälinen HPH konferenssi Bolognassa

Bolognan konferenssiin osallistui Essotesta myös hankekoordinaattori Anna-Elina Ukkonen. Abstrakti "eAuthorization in Social- and Healthcare - New Era in eServices" (Authors: Anna-Elina Ukkonen, Matti Hiltunen, Jari Suhonen, Virva Hartonen, Anu Salpakoski) esitettiin niin ikään konferenssissa suullisena esityksenä.

HELSINGIN JA UUDENMAAN SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTAYHTYMÄ

HUSissa saatiin aikaan rakenteita terveyden edistämiseksi vuonna 2018: perustettiin Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä, jonka vetäjäksi suostui toimitusjohtaja Aki Linden. Ohjausryhmään kutsuttiin johtoa kolmesta suuresta (Helsinki, Espoo, Vantaa) ja yhdestä pienestä kunnasta sekä toimialajohtajia HUSista. Tavoitteena on käynnistää erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuoltoa integroivaa terveyden edistämisen toimintaa. Ohjausryhmän tuella perustettiin kolmen vuoden projekti Hyvä kierre, jonka teemoja ovat tupakoimattomuus, osallisuus, terveyserot ja kaatumistapaturmien ehkäisy. Ohjausryhmän tueksi on suunnitteilla asiantuntijaryhmä, joka tukee Hyvä kierre-projektien toimintaa.

Aikaisemmat aktiviteetit jatkuivat myös HUSissa. Savuton sairaala-toiminta eteni ja yhdessä järjestimme Savuttomuus-päivän syksyllä. Tupakoimatta leikkaukseen (TupLei)-hoitomallia vietiin eteenpäin. Savuton kampus lanseerattiin Meilahdessa.

KAINUUN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

Laadukas toiminta

Tavoite: Edistää väestön terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta osana kuntayhtymän toimintaa. Terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut toteutuvat Kainuun soten erikoissairaanhoidossa, perusterveydenhuollossa, sosiaalihuollon ja erityshuollon palveluissa 7 kunnan alueella.

- Savuton Kainuun sote, Savuton organisaatio (käsittää koko kuntayhtymän toiminnan)
- Savuttoman leikkaukseen- hanke (toimintamalli ja koulutukset)
- Vajaa ravitsemuksen ennaltaehkäisy ja hoito -hanke (toimintamalli ja koulutukset)
- VESOTE - Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkihallinnollisesti (liikunta, ravitsemus ja lääkkeetön unen hoito), osaamisen kehittäminen, toimintamallit ja digi-palvelut)
- Mielenterveys kuuluu kaikille -osahanke, Mielenterveyden ensiapu 2 -koulutus (MEA2) henkilöstölle
- Avohoidon palvelujen, kuntoutuksen ja kotiin vietävien palvelujen suunnitelmallinen kehittäminen ja organisointi, toimintamallit
- Asiakasohjauksen ja omahoidon kehittäminen. Asiakas- ja palveluohjauksen geneerinen malli, kehittämistyö ja jalkauttaminen
- Kulttuuri- ja taidelähtöiset palvelut osaksi sosiaali- ja terveyssektoria. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma on valmisteltu yhteistyössä Kainuun liiton kanssa. Suunnitelma liitetään osaksi alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.

Yhteistyötahot

Kainuun sote toimii useissa verkostoissa avoimena ja aktiivisena toimijana hyödyntäen yhteistyökumppaneiden osaamista. Kunnat: Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi, kuntien Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen HyTeTu- työ, Kainuun liitto, Pohjois-Suomen Avi, STM ja THL, Kansalliset ja alueelliset, Potilas- ja vammaisjärjestöt, Suomen mielenterveysseura ry, Hengitysliitto, Sydänliitto, Diabetesliitto, Ehyt ry, kansalliset ja alueelliset liikunta- ja kulttuurijärjestöt, Terve Kunta -verkosto, Taike, UKK-instituutti

Viestintä

Kainuun soten organisaatiossa on keskitetty viestintäyksikkö, jonka viestintä toteutuu niin ulkoisen kuin sisäisen verkkosivujen muodossa sekä sosiaalisessa mediassa. Paikallinen lehdistö julkaisee ajankohtaisia artikkeleja ja tietoiskuja.

Savuton Kainuun sote, Savuton organisaatio (kuntayhtymä) Toimintamalli Savuttomuuden edistämiseksi organisaatiossa. Tiedottanen, toimintamallin jalkauttaminen osaksi esimiesten ja henkilöstön toimintaa. Savuton Kainuun sote – markkinointikampanja (v. 2017) ja kilpailu henkilöstölle. Järjestetty kohdennettuja koulutuksia ja työkokouksia. Työterveyshuolto on markkinoinut ja toteuttanut tupakoinnin lopettamisen verkko-ohjausta. Osallistuminen auditointiin. Savuttoman leikkaukseen toimintamalli ja

henkilöstökoulutukset, tiedottanen, toimintamallin jalkauttaminen osaksi esimiesten ja henkilöstön toimintaa,

Mielenterveys kuuluu kaikille -osahanke, Mielenterveyden ensiapu 2 -koulutus henkilöstölle. Tiedottanen, toimintamallin jalkauttaminen osaksi esimiesten ja henkilöstön toimintaa. Viestintäyhteistyö järjestöjen ja kuntien kansalaispistojen kanssa.

KESKI-SUOMEN SAIRAAHOITOPPIIRIN KY, KSSHP

Laadukas toiminta

Sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö (PTH) tarjoaa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen asiantuntijapalveluita koko maakunnan alueella. Yksikkö vahvistaa maakunnan ammattilaisten hyvinvointityötä tukemalla näyttöön perustuvien menetelmien ja hyvien käytäntöjen jalkauttamista. Hyvinvointityötä tehdään yhdessä kuntien, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja perusterveydenhuollon ammattilaisten sekä järjestöjen kanssa. Terveyslähtöinen ajattelu näkyy koulutuksissa, hoito- ja palveluketjutyössä, potilas- ja hoito-ohjeissa sekä muussa yksikön kehittämistyössä (esim. kehittäjäverkosto ja elämäntaparyhmät).

Perusterveydenhuollon yksikkö on ollut mukana savuttoman sairaalan toimintaohjelman laatimisessa ja toteutuksessa. Erikoissairaanhoidon kirurgiassa on panostettu kuluvana vuonna ”tupakoimattomana leikkaukseen” mallin luomiseen ja mallin jalkauttamisessa olemme olleet tukemassa asiantuntijoita. Yhteistyössä on edistytty alueen isoimpien terveyskeskusten kanssa mm. sovitettu yhteen paikallisia nikotiinivieroituksen hoitokarttoja ja ohjeita. Savuton sairaala toimintatavasta on jatkuvasti tiedotettu eri medioin välityksellä henkilökunnalle, potilaille ja kansalaisille. STESO ry:n laatimat infograafit on alueella käytössä.

Sairaanhoitopiirin strategisen vision mukaisesti kehitetään asiakkaan ja ammattilaisen välistä kehittäjäkumppanuutta. Perusterveydenhuollon yksikkö koordinoi kokemusasiantuntijatoimintaa koko maakunnan alueella. Vuonna 2018 oli yli 100 toimeksiantoa. Sairaanhoitopiirissä jatkettiin vuonna 2018 ”Päivä elämässä” –asiakasauditointimallin juurruttamista palvelualueilla. ”Päivä elämässä” -mallissa kokemusasiantuntijat tuovat havainnoimalla asiakaspalautetta palveluyksiköiden arjesta. Perusterveydenhuollon yksikkö koordinoi ja kehittää kokemusasiantuntijatoimintaa sekä järjestö- ja vapaaehtoistyötä.

Yhteistyötahot

Hyvinvointityötä tehdään yhteistyötä useiden toimijoiden ja verkostojen kanssa. Verkostoja on kansallisella ja maakunnallisella tasolla sekä toimintayksikkötasolla (esim. kunta tai erikoissairaanhoido). Perusterveydenhuollon yksikkö on osallistunut aktiivisesti maakuntavalmisteluun: Tiedolla johtaminen, HyTe valmistelu sekä tutkimus-, innovaatio, -koulutus, kehittäminen ja ennakointityön (TIKKE).

Sairaanhoitopiiri lähti 2018 toteuttamaan koordinoitua järjestö ja vapaaehtoistoimintaa OLKA® -konseptin mukaan. Tavoitteena on avata vuonna 2019 OLKA® piste keskussairaalassa ja kansalaistoimintakeskus Matarassa.

Viestintä

Viestinnässä hyödynnetään sairaanhoitopiirin virallisia kanavia Facebook, Twitter ja verkkosivut). Perusterveydenhuollon yksiköllä on oma Twitter tili (@pthksshp) sekä verkkosivut. Osallistumme aktiivisesti myös meijänpolku kansanterveyshankkeen tiedottamiseen sekä verkkosivujen päivittämiseen www.meijanpolku.fi. Ajankohtaisissa terveysasioissa tehdään yhteistyötä maakunnan eri medioiden kanssa. Maakunnan ammattilaisille lähetetään kootusti yhdyspostia (mm. sydänverkostokirje, hoitoketjutiedotteet, kehittäjäverkoston kirjeet sekä elämäntaparyhmäohjaajien uutiskirje). Sairaanhoitopiirin henkilökuntaa tiedotetaan intran sekä terveyden edistämisen yhdyspostin kautta.

PIRKANMAAN SAIRAANHOITOPIIRIN KUNTAYHTYMÄ PSHP

Laadukas toiminta

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio on Pirkanmaalla sairaanhoitopiirin [perusterveydenhuollon yksikön](#) vastuulla. Tavoitteena on väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen.

Alueellinen terveyden edistämisen organisaatio ja terveyden edistämisen tavoiteteemat on kuvattu liitteessä TAYS TEDESH esittelydiat 2019).

Yhteistyö

Erikoissairaanhoidon ohella keskeiset yhteistyökumppanit ovat Pirkanmaan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, alueellisen HYTE-koordinaation ohjausryhmänä toimiva Terveyden edistämisen neuvottelukunta, Pirkanmaan sote- ja maakuntauudistuksen muutosorganisaatio Pirkanmaa 2021 sekä Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin kehittämisen KULTU-verkosto.

Kaikissa verkostoissa yhteisenä asiana on ollut Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomus 2017 - 2020:n painopisteiden toimeenpano sekä Pirkanmaan sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseen liittyvät toimenpiteet. Tulevan maakunnan alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman suunniteltu rakenne on avattu liitteessä Pirkanmaan alueellinen hyvinvointi kertomus ja -suunnitelma.

Kaikissa verkostoissa työstettiin myös [VESOTE-Pirkanmaa](#) -hankkeen keskeisiin tavoitteisiin liittyen alueellisen elintapaohjauksen [palvelutarjottimen](#) ja -verkoston rakentamista Pirkanmaalle. Hankkeen päätyttyä työ jatkuu osana alueellista HYTE-koordinaatiota. KULTU-ryhmä työstää saman mallin mukaan alueellista kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjotinta.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin edustajia on osallistunut [Pirkanmaan sote- ja maakuntauudistuksen](#) valmisteluun lukuisissa työryhmissä ja osa henkilöstöstä on ollut virkavapaalla omasta työstään osallistuakseen Pirkanmaa 2021:n muutosvalmistelutyöhön.

PSHP oli vastuullisena toimijana myös [VESOTE-ravitsemus](#) -hankkeessa. Lisäksi Taysissa päättyi kaksi muuta STM:n Kärkihanketta: Mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivien tupakasta vieroitushanke ([MITU](#)) ja [Mielenterveys kuuluu kaikille](#) —koulutushanke.

Vuoden aikana valmistui [hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluketju](#) ja lausuntoversio alueellisesta [päihdepalveluketjusta](#) jonka painopisteenä oli erityisesti päihdeettömyyden edistäminen ja päihdeongelmien ehkäisy.

Päivitettiin Taysin Savuton sairaala -toimintamalli jossa korostetaan henkilökunnan roolia savuttomuusmallina: työaikana ja työvaatteissa tupakointi on ehdottomasti kielletty. Jokaisen potilaan tupakointi kartoitetaan, kirjataan ja tarjotaan mahdollisuutta vieroitukseen Käypä hoito -suosituksen (2018) pohjalta laaditun mallin mukaisesti. Tupakoimattomana leikkaukseen -mallin toteutumista selvitettiin tänäkin vuonna TAMK:n [opinnäytetyössä](#). Lisäksi useita asiantuntijoitamme osallistui HUS:n valtakunnalliseen TupLei-mallin -toteutumista selvittävään tutkimukseen ja STESO ry:n selvitykseen henkilökunnan tupakasta vieroituksen tukikäytännöistä.

Pirkanmaan alueellisen [kulttuurihyvinvointisuunnitelman](#) mukaisesti sote-taiteilija Armas-klovni tarjosi taide-elämyksiä erikoissairaanhoidon osastojen potilaille ja henkilökunnalle.

Viestintä

Eri viestintäkanavia hyödyntäen jaettiin terveyttä ja hyvinvointia tukevaa materiaalia ja elintapojen muutosta tukevaa tietoutta ja ohjeita potilaille, ammattilaisille ja väestölle.

Liite Pirkanmaan
alueellinen hyvinvoiesittelydiat 2019.pdf

TAYS TEDESH

POHJOIS-POHJANMAAN SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTAYHTYMÄ PPSHP

Laadukas toiminta

Pohjois-Pohjanmaan sairaaloiden (OYS ja Oulaskankaan sairaala) terveyden edistämistyötä ohjaa **terveyden edistämisen toimintasuunnitelma**, joka perustuu WHO:n standardeihin terveyden edistämiseksi sairaaloissa. Suunnitelmassa kuvataan menetelmiä ja toimintatapoja terveyteen vaikuttavien tekijöiden kartoittamiseen, potilaiden neuvontaan ja ohjaukseen. Ydintietoihin kuuluvat mm. tupakointi, päihteet, liikunta, ravitsemus ja raskaus.

PPSHP:n Terveyden edistämisen työryhmä hyväksyy vuosittain PPSHP:n strategisista päämääristä johdetut terveyden edistämisen mittarit, tavoitteet ja vastuutahot. Työryhmä raportoi toiminnastaan sairaanhoitopiirin johtoryhmälle.

Vuonna 2018 terveyteen vaikuttavien tekijöiden mittareita, lisättiin Esko-potilastietojärjestelmään, mikä mahdollistaa jatkossa vaikuttavuuden arvioinnin potilaiden elintapaohjauksessa vajaanavitsemuksen, tupakoinnin ja alkoholin riskikulutuksen osalta. Nämä mittarit ovat NRS 2002 – vajaanavitsemusriskin arviointimenetelmä, Fagerströmin nikotiiniriippuvuudesta sekä alkoholin riskikulutuksen arviointimittarit Audit ja Audit C. Mittareihin liitettiin toimintaohjeet ohjauksen tueksi.

Henkilökunnan terveyden edistämisen asenteita ja osaamista arvioitiin henkilöstökyselyn avulla. Kyselyn perusteella henkilökunnan mielestä terveyden edistäminen kuuluu myös erikoissairaanhoidon ja on osa potilaan hoitoa. Terveyden edistämisen menetelmät olivat monelle tuntemattomia. Osaamista on vahvistettava koulutuksella.

Tupakoimattomana leikkaukseen ohjeita uudistettiin ja osallistuttiin terveyskylän Tupakoimattomana leikkaukseen omahoitopolun arviointiin. Savuton sairaala – toimintaa arvioitiin kansallisella audit -kyselyllä.

Yhteistyö

PPSHP:n terveydenhuollon järjestämissuunnitelma ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä linjaavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alueellisen yhteistyön periaatteet, päämäärät ja painopisteet. Perusterveydenhuollon yksikkö osallistui maakunnallisen hyte-työn suunnitteluun, jossa keskiössä on ihmislähtöisyys ja pohjoispohjalaisen ihmisen hyvä arki ja elämä.

Hyte-työhön kytkeytyen Pohjois-Pohjanmaalla käynnistyi vuonna 2018 hanke, jossa kehitetään maakunnallisesti yhtenäistä kokemustoiminnan toimintamallia. Yksikkö on tukenut tätä tavoitetta koordinoimalla PPSHP:n sisäistä asiakasosallisuuden kehittämiskokonaisuutta, johon kuuluu kokemustoiminnan lisäksi myös vertaistuki- ja asiakasraatitoiminta.

Perusterveydenhuollon yksikkö osallistui myös maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun yksikön tehtäviin liittyvissä asioissa (mm. maakuntaorganisaation sisäisen hyte-rakenteen ja -toimintamallin kehittämiseen).

Vuonna 2018 jatkui Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama ja UKK-instituutin koordinoima, vetovoimaista elintapaohjausta sosiaali- ja terveystoimeen (VESOTE) – hanke. Hankkeen tuella jatkettiin ryhmämuotoisen elintapaohjauksen kehittämistä alueen terveydenhuollossa ja liikuntatoimessa.

Valtimotautipotilaiden hoitopolkua kehitettiin yhteistyössä OYS:n kardiologisen osaston ja johtajaylilääkärin nimeämän valtimopotilaiden avokuntoutusta kehittävän työryhmän kanssa. Työryhmässä oli mukana myös edustajia järjestöistä ja perusterveydenhuollosta.

Vuonna 2018 PPSHP:n terveyskeskuksissa järjestettiin yhteensä 17 aikuisten painonhallinta- ja laihdutusryhmää. Laihdutusryhmien ohjaajiin ja heidän esimiehiinsä pidettiin yhteyttä sähköpostitse,

pitämällä skype-kokouksia ja järjestämällä työpaja. Ryhmäohjaajia ja heidän esimiehiään tavattiin kuntakäynneillä, jotka toteutettiin yhteistyössä VESOTE-hankkeen kanssa.

Tutkimus elintaparyhmien vaikuttavuudesta käynnistettiin. Tutkimusaineistona on vuodesta 2014 saakka koottu tieto painonhallintaryhmistä, joita on täydennetty aikaisempaa kattavammalla tiedon poiminnalla.

Viestintä

PPSHP perusterveydenhuollon yksikkö aloitti oman uutiskirjeen julkaisemisen vuonna 2018. Lisäksi terveyden edistämisen ajankohtaisista teemoista kirjoitettiin sosiaalisen median eri verkostoissa Facebookissa ja Twitterissä.

Terveyden edistämisen internet sivut uudistettiin ja laadittiin ohjeita potilaiden ohjaukseen, mm. nikotiinittomana leikkaukseen – potilasohje, josta tehtiin myös aulatelevisioon soveltuva versio.

Alueellista terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä jatkettiin PPSHP:n jäsenkuntien terveydenhuollon järjestämissuunnitelman ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisen hyvinvointityön linjausten mukaisesti.

POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTAYHTYMÄ PSSHP

Laadukas toiminta

KYSissä järjestettiin ”No Tobacco Day” – päivä, ”Oletko koskaan ollut huolissasi läheistesi alkoholin käytöstä?” – tapahtuma sekä valtakunnallinen koulutus ”ÄLÄ SAVUSTA MUA”. Koulutuksen yhtenä osana oli motivoiva työtapa.

Lääkehoidon perusteet LOP -kurssiin linkitettiin Terveyskylän Mielenterveystalon ammattilaisten osion tupakkavieroituksen verkkokurssi (www.terveyskylä.fi). Tämä vastaa Tupakasta vieroituksen laatuksiteerit terveydenhuollossa kohtaa 6 ”lääketentin yhteydessä tentitään nikotiinikorvaushoito ja vieroituslääkkeet”. KYS osallistui Savuton sairaala -itseauditointiin toisen kerran. Arviointi tehtiin Tupakoimaton KYS – työryhmässä (Pekka Puustinen varapj, Kaisa Haatainen siht.) sekä kaikissa palvelukeskuksissa. Auditoinnin pistemäärä oli 85/144, nousimme jäsenyytasolta pronssitasolle. Tärkeimmät kehittämiskohteet on viety työryhmän vuoden 2019 toimintasuunnitelmaan.

Tupakoimaton KYS –työryhmä antoi lausunnon Tupakka- ja nikotiinipoliittisen työryhmän mietinnöstä, kohta 4.5 Tupakoinnin lopettamisen tuki. Osallistuttiin HUSin tutkijalääkäri Elina Tulenheimo-Eklundin tutkimukseen, jossa selvitetään TupLein (tai laajemmin terveyden edistämisen intervention) hyvää käyttöönnoton mallia. Jatkettiin keskustelua tupakkavieroitusyksikön tarpeesta ja tehtävistä. Nähtiin keskeisenä maakunnallinen eteneminen sekä hoitoketjun luominen.

Yhteistyötahot

Tupakoimaton KYS –työryhmään kutsuttiin mukaan kokemusasiantuntija (MTKL) sekä maakunnallinen ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori. Työryhmässä on mukana myös Pohjois-Savon Syöpäyhdistys ja Savon Sydänpiiri.

Yhteistyö jatkui maakunnan poikkihallinnollisen HYTE -työryhmän kanssa, maakunnallisessa SOTE/MAKU - valmistelussa sekä KYSin koordinoimassa PSSHP erva-alueen kaatumisten ehkäisyverkosto AKEssa.

STESOn kesäkoulu 2019 kutsuttiin Kuopioon.

Viestintä

KYSin teemavuodeksi 5/2018 – 4/2019 valittiin tupakoimattomuuden edistäminen. Tavoitteena on puolittaa niiden potilaiden määrä, jotka tupakoivat leikkaukseen tullessaan. Toisena kärkenä teemavuodessa on raskaana olevien tai raskautta suunnittelevien naisten tupakoimattomuuden tukeminen. Tämän tueksi aloitettiin videon suunnittelu.

Pohjois-Savon alueellinen hyvinvointikertomus on luettavissa osoitteessa

<https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/document/preview/4159326903>

RAAHEN SEUDUN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄ

Toiminta

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä vastaa johtoryhmä. Kuntayhtymään on nimetty terveyden edistämisen työryhmä, joka suunnittelee ja toteuttaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Työryhmästä on edustus seutukunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä, joka koordinoi Raahen seutukunnan alueella tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja laatii valtuustokausittain seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen.

Kuntayhtymään laaditaan vuosittain terveyden edistämisen toimintasuunnitelma, jonka tavoitteet ovat linjassa seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen kanssa. Jokaisen työntekijän tehtävänä on omalta osaltaan tarjota tukea asiakkaille. Vuoden 2018 painopistealueet ja toiminta:

1) Lasten, nuorten ja perheiden varhainen tukeminen

Seutukunnan alueella jatkettiin Toimiva lapsi ja perhe -työmenetelmän juurruttamista lasten ja perheiden palveluihin yhteistyössä LAPE-kärkihankkeen kanssa. Työmenetelmän tavoitteena on tukea varhaisessa vaiheessa lapsia ja nuoria heidän normaalissa kasvu- ja kehitysympäristössään. Raahen seutukunnan alue oli myös mukana Seinäjoen kaupungin Lihavuus laskuun –ohjelman mallinnus-hankkeessa, jonka tavoitteena on, että entistä harvemmassa lapsesta ja nuoresta kasvaa lihava aikuinen. Hankkeen nimeksi muotoutui Raahen seudulla Terveellinen lapsuus.

2) Nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden torjunta

Opiskelu- ja työterveyshuollon ulkopuolelle jääville nuorille ja aikuisille järjestettiin terveystarkastuksia. Aikuissoseaalityössä kehitettiin kuntouttavaa työtoimintaa, jonka avulla pyritään vahvistamaan työttömän elämän- ja arjenhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä ja rakentamaan asiakaspolkuja kohti työelämää. Kuntayhtymän ja Raahen kaupungin yhteistyönä toteutettu Voimala tarjosi sosiaalisen kuntoutuksen palveluja kaikkein heikoimmassa asemassa oleville pitkäaikaistyöttömille. Ohjaamo-toimintaa käynnistettiin.

3) Väestön ikääntymiseen varautuminen

NeuvoNurkka-palvelu tarjosi tietoa, ohjausta ja neuvontaa ikääntyvälle väestölle. Terveystarkastus tarjottiin 65 vuotta täyttävälle sekä omaishoitajille ja muille erityisryhmille. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit tehtiin niiden 75-vuotiaiden luo, jotka eivät ole ikääntyneiden palveluiden piirissä. Raahen seutu oli mukana Ikäinstituutin koordinoimassa Voimaa vanhuuteen -iäkkäiden terveystoimintasuunnitelmassa.

4) Kuntalaisten oman vastuunoton ja yleisen kansalaisaktiivisuuden lisääminen

NettiRassi on hyvinvointikuntayhtymän sähköinen palvelukanava, jonka kautta voi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon kiireittä asioita. Palveluun oli v. 2018 lopussa rekisteröitynyt n. 16 074 henkilöä. Syksyllä 2017 käynnistyneen Hyvinvointipiste NeuvoRassin toimintaa kehitettiin ja palveluja monipuolistettiin. Sairaanhoidajan vastaanotto ja suoniverinäytteenotto toiminta aloitettiin syksyllä. Säännöllistä toimintaa olivat lisäksi esim. ikääntyvien palveluohjaus, vammaispuolustajien sosiaalityöntekijä, suuhygienisti, liikuntatuokiot, senioriparkki, seniorikerho, digikummit, ja kuulolähipalvelu. Asiantuntijaluentoja ja teemapäiviä järjestettiin yhdessä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa viikoittain. Influenssarokotusviikko järjestettiin NeuvoRassissa marraskuussa.

5) Terveellisten elintapojen edistäminen

Savuton kuntayhtymä -toimintamallia toteutettiin edelleen. Diabetesriskin seulontaa sekä painonhallinta- ja diabetesryhmiä jatkettiin. VESOTE-hankkeen kanssa järjestettiin koulutusta liikuntaneuvonnasta ja liikuntareseptin käyttöönotosta sekä kehitettiin liikunnan palveluketjua. Suun terveydenhuollossa toteutettiin terveysneuvontakäyntejä valtioneuvoston asetuksen mukaisesti.

Yhteistyötahot

Kuntayhtymästä on ollut laajasti edustusta mukana Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa valmistelemissä työryhmissä. Kuntayhtymä on osallistunut maakunnalliseen hyvinvointiyhteistyöhön ja STESO:n toimintaan. Yhteistyötä on tehty myös maakunnallisten ja alueellisten hankkeiden sekä järjestöjen kanssa.

Viestintä

Tärkeimpiä ulkoisen viestinnän keinoja ovat olleet kuntayhtymän internetsivut, sähköinen palvelukanava NettiRassi, eri yksiköiden ja toimintojen esitteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, tiedotteet medialle sekä tiedotesivun julkaiseminen paikallislehdessä säännöllisesti. Uutena viestintäkanavana avattiin Facebook-sivu Hyvinvointipiste NeuvoRassin toimintaan liittyen.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TOIMINTAKERTOMUS 2018 SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPIIRI (SATSHP)

Toiminnan sisältö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutettiin monitasoisesti ja moniammatillisesti sairaanhoitopiirin hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelman mukaisin painotuksin. Tavoitteena oli mm. potilas- ja perhelähtöisen osaamisen tukeminen ja vahvistaminen sekä väestön terveellisten elintapojen vahvistaminen. Sairaanhoitopiirin toimesta perustettiin maakunnallinen, monitoimijainen Tupakoimattomana leikkauksen-työryhmä, mikä valmisteli alueellisen toimintamallin tehostamista ja aiheesta oli myös koulutuspäivä. Maakunnallinen, eri yhteistyötahot yhdistävä, Savuton Satakunta-työryhmä kokoontui edelleen, vuosittaisen Maailman tupakaton-päivän suunnittelun ja toteutuksen sekä aiheen hyvien käytäntöjen jakamisen merkeissä. Savuton sairaanhoitopiiri-toimintaohjelman päivitys käynnistettiin sekä osallistuttiin Savuton sairaala-auditointiin. Toiminnan tavoitteet ovat STESO ry:n standardien mukaisia.

Hoito- ja palveluketjujen suunnittelu- ja kehittämistyössä pyrittiin huomioimaan ennaltaehkäisevä näkökulma. Monitoimijaisessa lasten painonhallinnan työryhmässä mm. työstettiin valmiiksi alueellista lasten lihavuuden palveluketjua. Terveyden ja hyvinvoinnin näkökulma tuli esille mm. potilasoppaissa ja –ohjeissa, joista osa on selkomukautettu koko sairaanhoitopiirissä.

Potilaiden unen laatua sairaalahoidon aikana on pyritty parantamaan näyttöön perustuvien menetelmin osana perushoidon laadun kehittämishanketta (STEPPI –hanke). Potilaiden unta tukeviin tekijöihin on kiinnitetty erityistä huomiota aikuispotilaiden vuodeosastoilla. Hankkeessa on tehty potilaisiin kohdentuneet alku- ja seurantamittaukset unen laadusta sekä mm. koetusta kivusta ja muista mahdollisesti uneen vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi on mitattu osastojen yöllistä äänimaailmaa. Tulosten analysointi on vaiheessa, mutta näyttää siltä, että pienin toimenpitein on mahdollista parantaa potilaiden unen laatua sairaalassa sekä tätä kautta myös edistää tervehtymistä.

Potilaiden vajaaravitsemusriskin tunnistamista, seuranta ja yhtenäisiä hoitokäytäntöjä on pyritty edistämään moniammatillisen kehittämisyhteistyön kautta. Vajaaravitsemusriskin seulontaan tarkoitettu NRS2002-mittari saatiin Medanets- ja Myco-kämmenlaitteille, joihin määriteltiin myös ravitsemushoitomallin mukaiset automaattiset toimintaohjeet kullekin seulontapistemäärälle. NRS2002-mittarin sähköisen käytön edistämiseksi ja hoitohenkilökunnan tietotaidon lisäämiseksi järjestettiin osastotunteja kaikilla Medanets- tai Myco-laitteita käyttävillä vuodeosastoilla. Potilaan ravitsemustilan huomiointi osana kokonaisuhoitoa on tärkeä toipumista edistävä tekijä.

Hyvää työtä-työhyvinvointiohjelma eteni. Työn sujuvuuden kehittämistä toteutettiin ns. Lean-hankkeilla ja työviire-mittausta jatkettiin ja laajennettiin koskemaan koko sairaanhoitopiirin henkilöstöä. Satakunnan sairaanhoitopiiri oli mukana laajasti Satakunnan sote- ja maakuntaudistuksessa; asiantuntijoita oli mm. 18 eri valmistelutyöryhmässä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen valmisteluryhmään osallistui sairaanhoitopiiristä kaksi asiantuntijaa, joista yksi toimi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuuvälittäjänä ja työryhmän puheenjohtajana. Lisäksi Satakunnan sairaanhoitopiiri hallinnoi tai oli mukana tiiviisti hallituksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkihankkeissa: SataLipake, Neuvokas perhe, VESOTE, Mielenterveys- ja päihdeongelmista kärsivien tupakoinnin lopettamisen tukeminen ja Mielenterveys kuuluu kaikille.

Asiakasraati- ja kokemustoimija-toiminta jatkuivat edelleen. Satakunnan sairaanhoitopiiri oli mukana yhteistyössä potilasjärjestöjen kanssa kouluttaen lisää kokemustoimijoita. Sairaanhoitopiiri teki päätöksen liittyä valtakunnalliseen OLKA-toimintaan. Nykyinen palvelupiste Luotsi teki tiivistä yhteistyötä potilasjärjestöjen kanssa mm. teemapäivien muodossa.

Yhteistyötahot

Satakunnan sairaanhoitopiiri on osallistunut Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:n verkoston toimintaan sekä laajasti Satakunnan sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun. Toiminnassa on otettu yhä enemmän huomioon asiakas- ja potilasnäkökulma mm. asiakaspalautemahdollisuuksia lisäämällä. Yhteistyötä tehtiin laajasti hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta eri verkostoissa maakunnallisesti ja valtakunnallisesti; kumppaneina mm. olivat potilasjärjestöt, kunnat, seurakunnat, potilaat, KELA ja muut yhteistyökumppanit.

Viestintä

Perusterveydenhuollon yksikkö viesti pääsääntöisesti terveyden edistämisestä. Työryhmien kokouksista kirjattiin muistiot ja jaettiin verkostoille. Sairaanhoitopiiri viesti aktiivisesti väestölle, pääteemana oli vuonna 2018 asiakaspalvelun parantaminen ja kehittäminen.

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPUIRIN KUNTAYHTYMÄ

Toimintasisällön laatu

Sairaanhoitopiirillä on terveyden edistämisen suunnitelma, joka sisältää laatustandardit ja hyvien käytäntöjen suositukset.

Varsinais-Suomen alueellisen hyte -työryhmän tavoitteet ja toimintasuunnitelma ohjaavat toimintaa alueella. Varsinais-Suomen alueelliseen hyvinvointikertomukseen on koottu väestön terveyden- ja hyvinvoinnin kuvaavia tietoja. Alueellisen hyvinvointikertomuksen päivitys tehtiin vuoden 2018 aikana. Hyte työryhmä koordinoi kuntien terveyden edistämistoimijoiden verkostoa ja järjestää verkostotapaamisia puolivuositain.

Sairaanhoitopiirissä on terveyden edistämisen työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii ehkäisevän terveydenhuollon professori Päivi Rautava. Työryhmän tehtävänä on terveyden edistämisen toimintasuunnitelman toimeenpano, potilaiden, henkilöstön ja väestön terveyden edistämisen näkökulman integroiminen toimintaan, henkilökunnan osaamisen lisääminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä aiheissa, arviointi, STESO toimintaan osallistuminen ja savuton sairaala auditointi vuosittain.

Sairaanhoidopiirissä toteutettiin savuton sairaala auditointi vuonna 2018. Tupakoimattomana leikkaukseen toimintamallia on käytössä, mutta sen jalkauttaminen vaatii työtä. Savuton sairaala toimintaohjelman päivitys on aloitettu.

Varsinais-Suomen sairaanhoidopiiri on ollut mukana VESOTE -hankkeessa, joka päättyi 2018. Hankkeeseen palkattiin projektipäällikkö (100 %) sekä suunnittelijaresurssia. Hanke painottui liikuntaan, ravitsemukseen ja uneen. Hankehallinnoijana UKK-instituutti, valtakunnallisina hankekumppaneina MTLK, Diabetesliitto, KKI-ohjelma. Tiivis yhteistyö V-S diabetesyhdistyksen, sydänyhdistyksen ja Tules tietokeskuksen kanssa. Diabetesyhdistyksen kanssa suunniteltu gestatiidiabeetikon elintapaohjeluopolkua. Hankkeella omat facebook- sivusto.

Hankkeen tavoitteet ja niiden saavuttaminen

1) Kehitetään ja levitetään hyviä elintapaohjauksikäytäntöjä Varsinais-Suomen alueella:

Vaikuttava potilasviestintä (parantava vuorovaikutus). Laadukkaan ravitsemusohjauksen opas, yhtenäisen rakenteisen elintapaohjauksen kirjaamisen opas, esitellään potilasyhdistysten mahdollisuudet elintapaohjauksen tukena.

2) Lisätään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista

elintapaohjauksessa: Elintapaohjauksen ammattilaiseksi koulutuskokonaisuus (sis. 5 lähipäivää ja verkkokoulutus), unilääketieteen verkkokoulutus lääkäreille, VSSHP:n unihäiriökeskuksen valtakunnallinen koulutus. Verkkokoulutukseen osallistui 291 henkilöä.

3) Kehitetään elintapaohjauksen palvelutarjotin: VSSHP:n sivulle rakennettu Terveys sivusto

elintapaohjauksen tueksi, sis. Elintapaohjauksen palvelutarjottimen, jonne koottu keskitetysti tiedot alueen kuntien elintapaohjauksista tukevista palveluista, mahdollisuus jatko työstä TerveyskyläProhon elintapaohjauksen keskus.

Hankkeen aikana elintapojen näkyvyys lisääntynyt, koulutus mahdollisti puheeksioton lisäämisen, elintapa-asiat esille ammattilaisten luennoilla ja tietoiskuilla. Hankkeen aikana pilottikoikeilu elintapaohjauksen kirjaamisesta ja tilastoinnista, yhtenäistetään alueen käytäntöjä ravitsemusohjauksesta ja diabeetikoiden hoitotasapainon kirjaamisesta.

Sairaanhoidopiiri on mukana Lupa auttaa hankkeessa (LAPE). Hankkeen palvelulupaukset:

- 1) Hanke muuttaa ammattilaisten ja kansalaisten palveluasennetta: On lupa auttaa!
- 2) LAPE-muutosohjelman toimet on pantu täytäntöön.
- 3) On yksi maakunnallinen yhteydenottokanava Pyydä apua -nappi.
- 4) Kirjastoista voi lainata perhepalveluja.
- 5) Lastenlääkärit jalkautuvat maakuntaan.
- 6) Päiväkodeista ja kouluista saa myös apua.
- 7) Lastensuojelu arvioi ja toimii näyttöön perustuvalla tavalla.
- 8) Eri- ja vaativien palvelujen organisoimiseksi on selkeä suunnitelma.

Vuosille 2016–2020 on käynnistetty potilashoidon laadun- ja tutkimuksen kehittämishanke (STEPPI). Hankkeen tavoitteena on luoda tutkimuskirjallisuutteen perustuvat perushoidon minimikriteerit, joita voidaan soveltaa eri yksiköissä. Hanke toteutetaan yhdessä SATSHP:n, VSHP:n, Turun hyvinvointitoimialan, Turun AMK:n, Turun ammatti-instituutin, Turun yliopiston hoitotieteen laitoksen ja HUS:in kanssa.

Asiakkaan näkökulma on vahvistunut palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa. Sairaanhoidopiirissä toimii asiakasraati, joka on laatinut Hyvän palvelun periaatteet – huoneentaulun. Kokemusasiantuntijakoulutus käynnistyi vuonna 2016 ja vuonna 2017 jokaisella toimialueella on vähintään yksi kokemusasiantuntija.

Yhteistyötahot

Sairaanhoidopiiriin edustaja on toiminut STESOn hallituksessa.

Sairaanhoidopiirissä toimi vuonna 2018 aktiivisesti tupakasta vieroituksen työryhmä, tupakkayhdyshenkilöverkosto, päihdeyhdyshenkilöverkosto sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden verkosto. Verkostojen puitteissa järjestettiin teemakohtaisia alueellisia koulutustilaisuuksia.

Yhteistyötä on tehty Turun ammattikorkeakoulun ja Turun yliopiston kanssa.

Viestintä

Terveyden edistämisen toiminnasta viestitään sairaanhoidopiiriin internetsivustolla, Lasaretti -lehdessä ja alueellisissa verkostoissa. Lisäksi on järjestetty eri teemoilla yleisöluentoja. Tyks imago on uudistunut ja viestinnässä on vahvemmin hyvinvointinäkökulma sairauksien hoitamisen sijaan.

SAVUTON SAIRAALA-VERKOSTO

STESO ry:n Savuton sairaala – verkoston Savuton sairaala- koordinaattorina toimi Reetta-Maija Luhta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiiristä. Verkoston yhteyksiä maailmalaajuiseen Global Network for Tobacco Free Health Care Services – verkostoon hoitavat Filha ry:stä STESO ry:n Savuton sairaala-koordinaattorit: Tuula Vasankari ja Patrick Sandstöm vuoden 2018 alusta alkaen. Tätä kautta yhteistyö Filhan ja Savuton Suomi 2030 verkoston kanssa vahvistuu. Tuula ja Patrick osallistuivat syksyllä Skype-kokoukseen, jossa he esittelivät yhdessä Reetta-Maijan kanssa valmistelua maaraporttia ja kokouksessa oli myös esitys HPH verkostosta ja keskusteluissa lupasivat omassa toiminnassaan ottaa tupakka paremmin huomioon ja ehdotuksena oli yhteisen työryhmän perustaminen.

Reetta-Maija kokoamaan itsearviointiin osallistui 17 /24 jäsenorganisaatiota (71 %). Auditoinnit pyydettiin tekemään jäsenorganisaatioiden toiminta-alueilla. Monessa sairaanhoidopiirissä kehitetään tällä hetkellä Savuton sairaala-toimintaohjelmia. Tehtiin myös kysely työntekijöiden tupakstavieroituksen tukemisesta syksyllä 2018. Kyselyyn osallistui myös 17/24 jäsenorganisaatiosta.

Tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisy ja hoito Käypä hoito – suositus julkaistiin 19.6.2018. Työryhmään kuului TtT, ylihoitaja Tiina Kortteisto Pirkanmaan sairaanhoidopiiristä. Suosituksesta on linkki STESO:n sivuille Savuton sairaala-auditointiin ja Tupakstavieroituksen laatukriteereihin.